

Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (prvo vijeće)

6. listopada 2021.*

„Žalba – Tužba za poništenje – Državne potpore – Javno financiranje stalne željezničke i cestovne veze u tjesnacu Fehmarn – Pojedinačne potpore – Prijavljene potpore koje su proglašene spojivima s unutarnjim tržištem – Provedba važnog projekta od zajedničkog europskog interesa – Odluka o neospornosti – Monopol – Narušavanje tržišnog natjecanja i utjecaj na trgovinu”

U spojenim predmetima C-174/19 P i C-175/19 P,

povodom dviju žalbi na temelju članka 56. Statuta Suda Europske unije, podnesenih 25. veljače 2019.,

Scandlines Danmark ApS, sa sjedištem u Kopenhagenu (Danska),

Scandlines Deutschland GmbH, sa sjedištem u Hamburgu (Njemačka),

koje zastupa L. Sandberg-Mørch, *advokat*,

žalitelji u predmetu C-174/19 P,

koje podupiru:

Aktionsbündnis gegen eine feste Fehmarnbeltquerung eV, sa sjedištem u Fehmarnu (Njemačka), koji zastupaju L. Sandberg-Mørch, *advokat*, i W. Mecklenburg, *Rechtsanwalt*,

Rederi Nordö-Link AB, sa sjedištem u Malmöu (Švedska), koji zastupaju L. Sandberg-Mørch i A. Godsk Fallesen, *advokater*,

Trelleborg Hamn AB, sa sjedištem u Trelleborgu (Švedska), koji zastupaju L. Sandberg-Mørch, *advokat*, i J. L. Buendía Sierra, *abogado*,

intervenijenti u žalbenom postupku,

a druge stranke postupka su:

Europska komisija, koju zastupaju V. Bottka, S. Noë i L. Armati, u svojstvu agenata,

tuženik u prvostupanjskom postupku,

* Jezik postupka: engleski

Kraljevina Danska, koju je zastupao J. Nymann-Lindegren, a zatim V. Jørgensen u svojstvu agenata, uz asistenciju R. Holdgaard, *advokat*,

Föreningen Svensk Sjöfart, sa sjedištem u Göteborgu (Švedska), koji zastupa J. L. Buendía Sierra, *abogado*,

Naturschutzbund Deutschland (NABU) eV, sa sjedištem u Stuttgartu (Njemačka), koji zastupaju T. Hohmuth, *Rechtsanwalt*, i L. Sandberg-Mørch, *advokat*,

intervenijenti u prvostupanjskom postupku,

i

Stena Line Scandinavia AB, sa sjedištem u Göteborgu, koji zastupaju L. Sandberg-Mørch, *advokat*, i P. Alexiadis, *solicitor*,

žalitelj u predmetu C-175/19 P,

koji podupiru:

Aktionsbündnis gegen eine feste Fehmarnbeltquerung eV, sa sjedištem u Fehmarnu, koji zastupaju L. Sandberg-Mørch, *advokat*, i W. Mecklenburg, *Rechtsanwalt*,

Rederi Nordö-Link AB, sa sjedištem u Malmöu, koji zastupaju L. Sandberg-Mørch i A. Godsk Fallesen, *advokater*,

Trelleborg Hamn AB, sa sjedištem u Trelleborgu, koji zastupaju L. Sandberg-Mørch, *advokat*, i J. L. Buendía Sierra, *abogado*,

intervenijenti u žalbenom postupku,

a druge stranke postupka su:

Europska komisija, koju zastupaju V. Bottka, S. Noë i L. Armati, u svojstvu agenata,

tuženik u prvostupanjskom postupku,

Kraljevina Danska, koju je zastupao J. Nymann-Lindegren, a zatim V. Jørgensen u svojstvu agenata, uz asistenciju R. Holdgaard, *advokat*,

Föreningen Svensk Sjöfart, sa sjedištem u Göteborgu, koji zastupa J. L. Buendía Sierra, *abogado*,

intervenijenti u prvostupanjskom postupku,

SUD (prvo vijeće),

u sastavu: J.-C. Bonichot (izvjestitelj), predsjednik vijeća, L. Bay Larsen, C. Toader, M. Safjan i N. Jääskinen, suci,

nezavisni odvjetnik: G. Pitruzzella,

tajnik: M. Longar, administrator,

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 26. studenoga 2020.,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 11. ožujka 2021.,

donosi sljedeću

Presudu

- 1 Scandlines Danmark ApS i Scandlines Deutschland GmbH, s jedne strane, kao i Stena Line Scandinavia AB, s druge strane, svojim žalbama zahtijevaju poništenje, što se tiče prvonavedenih društava, presude od 13. prosinca 2018., Scandlines Danmark i Scandlines Deutschland/Komisija (T-630/15, u daljnjem tekstu: prva pobijana presuda, EU:T:2018:942), i, što se tiče drugonavedenog društva, presude od 13. prosinca 2018., Stena Line Scandinavia/Komisija (T-631/15, neobjavljena, u daljnjem tekstu: druga pobijana presuda, EU:T:2018:944) (u daljnjem tekstu, zajedno nazvane: pobijane presude), kojima je Opći sud poništio Odluku Komisije C(2015) 5023 *final* od 23. srpnja 2015. o državnoj potpori SA.39078 (2014/N) (Danska) za financiranje projekta stalne veze u tjesnacu Fehmarn (SL 2015., C 325, str. 5.) (u daljnjem tekstu: sporna odluka), u dijelu u kojem je Europska komisija donijela odluku o neospornosti mjera koje je Kraljevina Danska dodijelila društvu Femern A/S za planiranje, izgradnju i korištenje stalne veze u tjesnacu Fehmarn.
- 2 Komisija svojim protužalbama traži poništenje pobijanih presuda u dijelu u kojem su njima tužba koju su podnijela društva Scandlines Danmark i Scandlines Deutschland i tužba koju je podnijelo društvo Stena Line Scandinavia proglašene dopuštenima u dijelu u kojem se odnose na mjere koje je Kraljevina Danska dodijelila društvu Femern Landanlæg za planiranje, izgradnju i korištenje unutarnjih i željezničkih i cestovnih veza u Danskoj.

I. Pravni okvir

- 3 U skladu s člankom 1. točkom (h) Uredbe Vijeća (EZ) br. 659/1999 od 22. ožujka 1999. o utvrđivanju detaljnih pravila primjene članka [108. UFEU-a] (SL 1999., L 83, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 8., svezak 4., str. 16.), pojam „zainteresirana strana” znači, među ostalim, svaki poduzetnik ili udruženje poduzetnika na čije bi interese mogla utjecati dodjela neke potpore, a posebno korisnik potpore, konkurentski poduzetnici i trgovinske udruge.
- 4 Člankom 4. stavcima 1. do 4. te uredbe predviđa se:
  - „1. Komisija ispituje prijavu neposredno odmah nakon njezina primitka. Ne dovodeći u pitanje članak 8., Komisija donosi odluku u skladu sa stavcima 2., 3. ili 4. ovog članka.
  2. U slučaju kada slijedom prethodnog ispitivanja Komisija ustanovi da prijavljena mjera ne predstavlja potporu, takav nalaz bilježi u obliku odluke.
  3. U slučaju kada Komisija, nakon prethodnog ispitivanja ustanovi da ne postoje nikakve sumnje u pogledu sukladnosti prijavljene mjere s načelima [unutarnjeg] tržišta u onoj mjeri u kojoj je to obuhvaćeno člankom [107.] stavkom 1. [UFEU-a], ona donosi odluku kojom se utvrđuje da je

predmetna mjera u skladu s načelima [unutarnjeg] tržišta (dalje u tekstu ‚odluca o neospornosti‘). U takvoj se odluci točno navodi koja je iznimka primijenjena u skladu s Ugovorom.

4. U slučaju kada Komisija, nakon prethodnog ispitivanja[,], ustanovi da postoje sumnje u pogledu sukladnosti prijavljene mjere s načelima [unutarnjeg] tržišta, Komisija donosi odluku o pokretanju postupka u skladu s člankom [108.] stavkom 2. [UFEU-a] (dalje u tekstu: ‚odluca o pokretanju formalnog istražnog postupka‘).”

- 5 Uredbom Vijeća (EU) 2015/1589 od 13. srpnja 2015. o utvrđivanju detaljnih pravila primjene članka 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (SL 2015., L 248, str. 9. i ispravak SL 2017., L 186, str. 17.), kojom je Uredba br. 659/1999 stavljena izvan snage od 14. listopada 2015., predviđaju se odredbe jednake odredbama navedenima u prethodnoj točki.

II. Okolnosti spora

A. Projekt

- 6 Spor se odnosi na financiranje projekta veze u tjesnacu Fehmarn između Danske i Njemačke, sjeverno od Lübecka (Njemačka) (u daljnjem tekstu: projekt). Projekt se sastoji, s jedne strane, od izgradnje podvodnog tunela između Rødbyja na otoku Lolland u Danskoj i Puttgardena na otoku Fehmarn u Njemačkoj, dužine otprilike 19 km, opremljenog elektrificiranom željezničkom prugom i autocestom (u daljnjem tekstu: stalna veza), i, s druge strane, od proširenja i obnove unutarnjih cestovnih i željezničkih veza u Danskoj, osobito postojeće željezničke veze od otprilike 120 km između Ringsteda (Danska) i Rødbyja. Projekt je odobren ugovorom koji su Kraljevina Danska i Savezna Republika Njemačka potpisale 3. rujna 2008. i ratificirale 2009.
- 7 Ukupni procijenjeni trošak projekta, koji odgovara fiksnim cijenama iz 2014., iznosi 64,4 milijarde danskih kruna (DKK) (otprilike 8,7 milijardi eura), od čega 54,9 milijarde danskih kruna (otprilike 7,4 milijarde eura) otpada na planiranje i izgradnju stalne veze, a 9,5 milijardi danskih kruna (otprilike 1,3 milijarde eura) na planiranje i izgradnju obnovljenih unutarnjih cestovnih i željezničkih veza u Danskoj.
- 8 U skladu s navedenim ugovorom potpisanim 3. rujna 2008. i s Lovom nr. 575 om anlæg og drift af en fast forbindelse over Femern Bælt med tilhørende landanlæg i Danmark (Zakon br. 575 o izgradnji fiksne veze u tjesnacu Fehmarn i unutarnjih veza u Danskoj te upravljanju njima) od 4. svibnja 2015., dva su danska javna poduzetnika bila zadužena za provedbu projekta. Prvi, Femern A/S, osnovan 2005., zadužen je za financiranje, izgradnju i gospodarenje stalnom vezom. Drugi poduzetnik, Femern Landanlæg A/S, osnovan 2009., zadužen je za financiranje, izgradnju i gospodarenje unutarnjim cestovnim i željezničkim vezama u Danskoj. Femern Landanlæg je društvo kći društva Sund & Bælt Holding A/S, koje je u vlasništvu danske države. Društvo Femern postalo je društvo kći društva Femern Landanlæg nakon što je potonje društvo osnovano.
- 9 Vlasništvo nad predmetnim željezničkim vezama bit će podijeljeno između Banedanmarka (20 %), javnog upravitelja državne željezničke infrastrukture u Danskoj, i Femern Landanlæga (80 %).

- 10 Projekt financiraju Femern i Femern Landanlæg zajmovima koje su dobili na međunarodnim financijskim tržištima, uz jamstvo danske države ili supsidijarnim zajmovima Danske narodne banke. Suprotno tomu, ta će društva moći dobiti zajmove samo za aktivnosti financiranja, planiranja, izgradnje i gospodarenja stalnom vezom i unutarnjim cestovnim i željezničkim vezama u Danskoj. Ta su dva poduzetnika primila i dokapitalizaciju od danske države.
- 11 Femern će naplaćivati naknade korisnicima stalne veze radi otplate svojeg duga i isplaćivat će dividende društvu Femern Landanlæg, koje će potonje društvo koristiti za otplatu svojeg duga.
- 12 Femern Landanlæg će naplaćivati 80 % naknada za korištenje koje željeznički prijevoznici plaćaju Banedanmarku za korištenje željezničkih veza, u skladu s raspodjelom vlasništva nad tim željezničkim vezama između njega i tog upravitelja.
- 13 Banedanmark će snositi sve troškove gospodarenja unutarnjim željezničkim vezama u Danskoj, dok će troškovi njihova održavanja ipak biti podijeljeni između Femern Landanlæga i Banedanmarka razmjerno raspodjeli njihovih vlasničkih udjela.

B. Događaji koji su prethodili sporu

- 14 Projektu je prethodila faza planiranja, čije su financiranje danska tijela prijavila Komisiji.
- 15 Odlukom od 13. srpnja 2009. o državnoj potpori N 157/2009 – Financiranje faze planiranja stalne veze u tjesnacu Fehmarn (SL 2009., C 202, str. 2.), Komisija je zaključila, s jedne strane, da je moguće da mjere povezane s financiranjem planiranja projekta ne predstavljaju državnu potporu i, s druge strane, da su one u svakom slučaju spojive s unutarnjim tržištem. Stoga je donijela odluku o neospornosti u smislu članka 4. stavaka 2. i 3. Uredbe br. 659/1999.
- 16 Danska tijela prijavila su Komisiji 22. prosinca 2014. načine javnog financiranja projekta, koje se sastoje od dokapitalizacije dvaju poduzetnika te od državnih jamstava i zajmova.
- 17 Komisija je spornom odlukom odobrila te mjere. Smatrala je, među ostalim, da mjere javnog financiranja dodijeljene društvu Femern Landanlæg za financiranje unutarnjih željezničkih veza u Danskoj ne predstavljaju državne potpore jer te mjere ne dovode do narušavanja tržišnog natjecanja s obzirom na to da ne postoji tržišno natjecanje „na” tržištu ili „za” tržište upravljanja i gospodarenja nacionalnom željezničkom mrežom te da Banedanmark željezničke veze u vlasništvu tog poduzetnika obnavlja i gospodari njima pod istim uvjetima koji se primjenjuju na druge dijelove nacionalne željezničke mreže u Danskoj.
- 18 Komisija je smatrala i da te mjere ne mogu utjecati na trgovinu među državama članicama s obzirom na to da se upravljanje i gospodarenje predmetnom željezničkom mrežom provode na nacionalnom, odvojenom i zemljopisno zatvorenom tržištu, koje je zatvoreno za tržišno natjecanje.
- 19 Što se tiče mjera dodijeljenih društvu Femern za financiranje stalne veze, Komisija je navela da su te mjere, čak i ako predstavljaju državne potpore, u svakom slučaju spojive s unutarnjim tržištem na temelju članka 107. stavka 3. točke (b) UFEU-a.

III. Postupci pred Općim sudom i pobijane presude

A. Predmet T-630/15

- 20 Tužbom podnesenom tajništvu Općeg suda 10. studenoga 2015. Scandlines Danmark i Scandlines Deutschland pokrenuli su postupak radi poništenja sporne odluke.
- 21 Aktom podnesenim tajništvu Općeg suda 6. travnja 2016. Kraljevina Danska zatražila je intervenciju u postupku u potporu Komisijinu zahtjevu. Rješenjem od 29. lipnja 2016. predsjednik devetog vijeća Općeg suda prihvatio je tu intervenciju te je prihvatio zahtjev za povjerljivo postupanje koji su žalitelji podnijeli u pogledu Kraljevine Danske.
- 22 Aktima podnesenima tajništvu Općeg suda 7. travnja 2016. Föreningen Svensk Sjöfart (u daljnjem tekstu: FSS), udruženje brodovlasnika sa sjedištem u Švedskoj, i Naturschutzbund Deutschland (NABU) eV, organizacija za zaštitu okoliša sa sjedištem u Njemačkoj, zatražili su intervenciju u potporu zahtjevima žaliteljâ. Rješenjem od 30. studenoga 2016. predsjednik petog vijeća Općeg suda prihvatio je te intervencije te je prihvatio zahtjev za povjerljivo postupanje koji su žalitelji podnijeli u pogledu FSS-a i NABU-a.
- 23 Prvom pobijanom presudom Opći sud poništio je spornu odluku u dijelu u kojem je Komisija donijela odluku o neospornosti u pogledu mjera koje je Kraljevina Danska dodijelila društvu Femern za planiranje, izgradnju i korištenje stalne veze te je odbio tužbu u preostalom dijelu.

B. Predmet T-631/15

- 24 Tužbom podnesenom tajništvu Općeg suda 11. studenoga 2015. društvo Stena Line Scandinavia pokrenulo je postupak radi poništenja sporne odluke.
- 25 Aktom podnesenim tajništvu Općeg suda 6. travnja 2016. Kraljevina Danska zatražila je intervenciju u postupku u potporu Komisijinu zahtjevu. Rješenjem od 29. lipnja 2016. predsjednik devetog vijeća Općeg suda odobrio je tu intervenciju.
- 26 Aktima podnesenima tajništvu Općeg suda 7. travnja 2016. FSS je zatražio intervenciju u potporu žaliteljevu zahtjevu. Rješenjem od 30. studenoga 2016. predsjednik petog vijeća Općeg suda odobrio je tu intervenciju.
- 27 Drugom pobijanom presudom Opći sud poništio je spornu odluku u dijelu u kojem je Komisija donijela odluku o neospornosti u pogledu mjera koje je Kraljevina Danska dodijelila društvu Femern za planiranje, izgradnju i korištenje stalne veze u skladu s obrazloženjem koje je bilo istovjetno obrazloženju iz prve pobijane presude, podložno dodatnim pojašnjenjima u točkama 162. do 165. druge pobijane presude. U preostalom dijelu tužbu je odbio.

IV. Postupak pred Sudom

- 28 Rješenjem predsjednika Suda od 22. listopada 2019., Scandlines Danmark i Scandlines Deutschland/Komisija (C-174/19 P, neobjavljeno, EU:C:2019:1096), društvima Rederi Nordö-Link AB, Trelleborg Hamn AB i Aktionsbündnis gegen eine feste Fehmarnbeltquerung eV (u daljnjem tekstu: Aktionsbündnis) odobrena je intervencija u potporu zahtjevima društava Scandlines Danmark i Scandlines Deutschland.
- 29 Rješenjem predsjednika Suda od 22. listopada 2019., Stena Line Scandinavia/Komisija (C-175/19 P, neobjavljeno, EU:C:2019:1095), društvima Rederi Nordö-Link, Trelleborg Hamn i Aktionsbündnis odobrena je intervencija u potporu zahtjevima društva Stena Line Scandinavia.
- 30 Odlukom predsjednika Suda od 2. rujna 2020. predmeti C-174/19 P i C-175/19 P spojeni su u svrhu usmenog postupka i donošenja presude.

V. Zahtjevi stranaka

A. Predmet C-174/19 P

- 31 Scandlines Danmark i Scandlines Deutschland od Suda zahtijevaju da:
- ukine prvu pobijanu presudu u pogledu mjera financiranja dodijeljenih društvu Femern Landanlæg;
  - proglasi protužalbu nedopuštenom ili u svakom slučaju neosnovanom, te
  - naloži Komisiji snošenje, osim vlastitih troškova, i žaliteljevih troškova.
- 32 Komisija od Suda zahtijeva da:
- odbije žalbu;
  - poništi prešutnu odluku Općeg suda kojom se tužba žalitelja proglašava dopuštenom u pogledu mjera financiranja dodijeljenih društvu Femern Landanlæg, te
  - naloži žaliteljima snošenje troškova postupka pred Općim sudom i pred Sudom.
- 33 Kraljevina Danska od Suda zahtijeva da odbije žalbu i prihvati protužalbu.
- 34 FSS od Suda zahtijeva da:
- ukine prvu pobijanu presudu u dijelu u kojem su njome odbijeni tužbeni razlozi koje su istaknula društva Scandlines Danmark i Scandlines Deutschland;
  - poništi spornu odluku u cijelosti;
  - naloži Komisiji pokretanje formalno istražnog postupka u pogledu svih mjera potpore koje se odnose na projekt;

- proglasi protužalbu nedopuštenom i u svakom slučaju neosnovanom, te
  - naloži Komisiji snošenje, osim vlastitih troškova, i troškova društava Scandlines Danmark i Scandlines Deutschland te FSS nastalih u okviru postupaka pred Općim sudom i pred Sudom.
- 35 NABU od Suda zahtijeva da:
- prihvati žalbu i ukine prvu pobijanu presudu;
  - proglasi protužalbu nedopuštenom ili u svakom slučaju neosnovanom;
  - poništi spornu odluku u cijelosti, te
  - naloži Komisiji snošenje, osim vlastitih troškova, i troškova društva NABU.
- 36 Rederi Nordö-Link, Trelleborg Hamn i Aktionsbündnis od Suda zahtijevaju da:
- prihvati žalbu i djelomično ukine prvu pobijanu presudu, te
  - naloži Komisiji snošenje troškova, uključujući troškove intervenijenata u žalbenom postupku.

B. Predmet C-175/19 P

- 37 Stena Line Scandinavia od Suda zahtijeva da:
- ukine drugu pobijanu presudu u pogledu mjera financiranja dodijeljenih društvu Femern Landanlæg;
  - proglasi protužalbu nedopuštenom ili u svakom slučaju neosnovanom, te
  - naloži Komisiji snošenje, osim vlastitih troškova, i žaliteljevih troškova.
- 38 Komisija od Suda zahtijeva da:
- odbije žalbu;
  - prihvati njezinu protužalbu i poništi prešutnu odluku Općeg suda kojom se žaliteljeva tužba proglašava dopuštenom u pogledu mjera financiranja dodijeljenih društvu Femern Landanlæg;
  - proglasi tužbu nedopuštenom u pogledu mjera, te
  - naloži žalitelju snošenje troškova postupka pred Općim sudom i pred Sudom.
- 39 Kraljevina Danska od Suda zahtijeva da odbije žalbu i prihvati Komisijinu protužalbu.
- 40 FSS od Suda zahtijeva da:
- ukine drugu pobijanu presudu;
  - poništi spornu odluku u cijelosti;

- naloži Komisiji pokretanje formalnog istražnog postupka u pogledu svih mjera potpore koje se odnose na projekt;
  - proglašiti protužalbu nedopuštenom ili neosnovanom, te
  - naloži Komisiji snošenje, osim vlastitih troškova, i žaliteljevih troškova te FSS-ovih troškova nastalih u okviru postupaka pred Općim sudom i pred Sudom.
- 41 Rederi Nordö-Link, Trelleborg Hamn i Aktionsbündnis od Suda zahtijevaju da:
- prihvati žalbu i djelomično ukine drugu pobijanu presudu i
  - naloži Komisiji snošenje, osim vlastitih troškova, i troškova intervenijenata u žalbenom postupku.

VI. Žalbe

- 42 U predmetu C-174/19 P Scandlines Danmark i Scandlines Deutschland ističu sedam žalbenih razloga u potporu svojoj žalbi. Prvi i drugi žalbeni razlog usmjereni su protiv ocjene Općeg suda u pogledu financiranja dijela projekta koji se odnosi na unutarnje željezničke veze u Danskoj, dok se ostali žalbeni razlozi odnose na ocjenu koju je Opći sud donio o financiranju stalne veze. U predmetu C-175/19 P Stena Line Scandinavia ističe šest žalbenih razloga u potporu svojoj žalbi, koji su u biti jednaki kao prvih šest žalbenih razloga koje su žalitelji istaknuli u predmetu C-174/19 P.

A. Dopuštenost trećeg, četvrtog, petog i šestog žalbenog razloga u predmetima C-174/19 P i C-175/19 P

1. Argumentacija stranaka

- 43 Komisija i Kraljevina Danska najprije ističu nedopuštenost trećeg, četvrtog, petog i šestog žalbenog razloga žaliteljâ, koji se temelje na pogreškama koje se tiče prava koje je Opći sud počinio u pogledu poticajnog učinka, prihvatljivosti troškova unutarnjih veza u Danskoj i narušavanja tržišnog natjecanja koje proizlazi iz mjera dodijeljenih društvu Femern. Pozivaju se na članak 169. stavak 1. Poslovnika Suda i sudsku praksu povezanu s tom odredbom kako bi istaknuli da su ti žalbeni razlozi nedopušteni jer su usmjereni protiv obrazloženja, a ne protiv izreke pobijanih presuda.
- 44 Žalitelji tvrde da imaju pravni interes i da su ti žalbeni razlozi dopušteni, osobito zbog toga što se na temelju njih može izbjeći da obrazloženja pobijanih presuda koje se tako osporavaju postanu pravomoćna. NABU i FSS u biti se slažu s argumentacijom žaliteljâ.

2. Ocjena Suda

- 45 U skladu s člankom 169. stavkom 1. Poslovnika, žalbeni zahtjev usmjeren je na potpuno ili djelomično ukidanje odluke Općeg suda, kakva proizlazi iz izreke te odluke.

- 46 Pobijanim presudama Opći sud poništio je obrazloženja sporne odluke koja se odnose na mjere dodijeljene društvu Femern za stalnu vezu.
- 47 Međutim, žalitelji svojim trećim, četvrtim, petim i šestim žalbenim razlogom tvrde da je Opći sud počinio pogreške koje se tiču prava time što je ocijenio poticajni učinak tih mjera, prihvatljivost troškova unutarnjih veza u Danskoj i narušavanje tržišnog natjecanja do kojih je došlo zbog navedenih mjera.
- 48 Stoga valja utvrditi da žalitelji tim žalbenim razlozima ne žele dovesti u pitanje izreku pobijanih presuda, nego njihova obrazloženja, te da prihvaćanje tih žalbenih razloga ne bi moglo dovesti do potpunog ili djelomičnog ukidanja izreke svake od tih presuda.
- 49 Iz toga slijedi da te žalbene razloge treba odbaciti kao nedopuštene.
- 50 Tu se ocjenu ne može dovesti u pitanje NABU-ovim i FSS-ovim argumentom, koji se temelji na pravomoćnosti obrazloženja pobijanih presuda na koja se odnose ti žalbeni razlozi.
- 51 U tom pogledu valja podsjetiti na to da iz sudske prakse Suda proizlazi da se pravomoćnost odnosi samo na onaj dio obrazloženja presude koje je nužan oslonac njezinoj izreci te je stoga njezin neodvojivi dio (presuda od 25. srpnja 2018., *Société des produits Nestlé i dr./Mondelez UK Holdings & Services*, C-84/17 P, C-85/17 P i C-95/17 P, EU:C:2018:596, t. 52. i navedena sudska praksa).
- 52 U slučaju da Opći sud poništi Komisijinu odluku, ne može se smatrati da je dio obrazloženja na temelju kojeg je taj sud odbio određene argumente stranaka postao pravomoćan (vidjeti u tom smislu presudu od 25. srpnja 2018., *Société des produits Nestlé i dr./Mondelez UK Holdings & Services*, C-84/17 P, C-85/17 P i C-95/17 P, EU:C:2018:596, t. 53.).
- 53 Treći, četvrti, peti i šesti žalbeni razlog u predmetima C-174/19 P i C-175/19 P odnose se na argumente istaknute u prvostupanjskom postupku koje je Opći sud odbio u pobijanim presudama. U tim okolnostima argumenti koje su žalitelji istaknuli u svojem trećem, četvrtom, petom i šestom žalbenom razlogu ne mogu im donijeti korist niti utjecati na dio izreke pobijanih presuda kojim se poništava obrazloženje sporne odluke u pogledu mjera dodijeljenih društvu Femern.
- 54 Iz toga slijedi da treći, četvrti, peti i šesti žalbeni razlog u predmetima C-174/19 P i C-175/19 P treba odbaciti kao nedopuštene.

B. Sedmi žalbeni razlog u predmetu C-174/19 P

- 55 Svojim sedmim žalbenim razlogom u predmetu C-174/19 P žalitelji, koje podupiru Rederi Nordö-Link i Aktionsbündnis, tvrde da je Opći sud u točkama 40. do 52. prve pobijane presude počinio pogrešku koja se tiče prava time što je odbacio kao nedopuštene njihove tužbene razloge koji se odnose na mjere potpore u obliku željezničkih pristojbi i na upotrebu danske državne imovine jer se sporna odluka nije odnosila na te mjere. NABU i FSS u biti se slažu s tom argumentacijom.

- 56 Žalitelji se u tom pogledu pozivaju na proturječnost između te presude i rješenja od 13. prosinca 2018., Scandlines Danmark i Scandlines Deutschland/Komisija (T-890/16, neobjavljeno, EU:T:2018:1004), u kojem je Opći sud utvrdio da se ta odluka odnosi na navedene mjere. Tvrde da se tom proturječnosti povređuju članak 263. prvi i četvrti stavak UFEU-a te članak 47. Povelje Europske unije o temeljnim pravima.
- 57 Komisija i Kraljevina Danska tvrde da sedmi žalbeni razlog treba odbiti kao neosnovan, a Komisija usto smatra da je taj žalbeni razlog u svakom slučaju bespredmetan.
- 58 U tom pogledu valja istaknuti da Opći sud u prvoj pobijanoj presudi nije donio odluku u smislu koji navode žalitelji.
- 59 Naime, s jedne strane, Opći sud odbio je u točki 48. te presude argumente žaliteljâ koji se odnose na te mjere kao nove i stoga nedopuštene. S druge strane i podredno, Opći sud u točki 52. navedene presude nije utvrdio da se odluka u pogledu gradnje iz 2015. ne odnosi na željezničke pristojbe i besplatnu upotrebu danske državne imovine, nego je samo odbio argument žaliteljâ koji se temelji na nedostatku u obrazloženju te odluke o tim mjerama jer je smatrao da se taj argument ne odnosi u užem smislu na nedostatak u obrazloženju navedene odluke. Uostalom, Opći sud u toj je točki 52. uputio samo na tvrdnje žaliteljâ te uopće nije donio ocjenu u pogledu pitanja odnosi li se ta odluka stvarno na navedene mjere (rješenje od 3. rujna 2021., Scandlines Danmark i Scandlines Deutschland/Komisija, C-173/19 P, neobjavljeno, EU:C:2021:699, t. 53.).
- 60 Iz toga slijedi da sedmi žalbeni razlog u predmetu C-174/19 P treba odbiti kao neosnovan.

C. Prvi i drugi žalbeni razlog u predmetima C-174/19 P i C-175/19 P

- 61 Svojim prvim žalbenim razlogom, koji se sastoji od četiriju dijelova, žalitelji tvrde da je Opći sud povrijedio članak 107. stavak 1. UFEU-a i članak 108. stavak 2. UFEU-a time što je presudio da Komisija nije počinila pogrešku koja se tiče prava niti imala ozbiljne poteškoće kako bi smatrala da mjere dodijeljene društvu Femern Landanlæg nisu mogle narušiti tržišno natjecanje. Svojim drugim žalbenim razlogom tvrde da je Opći sud počinio iste pogreške koje se tiču prava time što je smatrao da te mjere nisu mogle utjecati na trgovinu među državama članicama.

1. Uvodne napomene

- 62 Valja podsjetiti na to da, u skladu s člankom 107. stavkom 1. UFEU-a, osim ako je Ugovorima drukčije predviđeno, svaka potpora koju dodijeli država članica ili koja se dodjeljuje putem državnih sredstava u bilo kojem obliku koja narušava ili prijeti da će narušiti tržišno natjecanje stavljanjem određenih poduzetnika ili proizvodnje određene robe u povoljniji položaj, nespojiva je s unutarnjim tržištem u mjeri u kojoj utječe na trgovinu među državama članicama.
- 63 Osim toga, budući da se prvi i drugi žalbeni razlog žaliteljâ odnosi na navodnu povredu njihovih postupovnih prava, valja podsjetiti i na to da se člankom 4. Uredbe br. 659/1999 uvodi faza prethodnog ispitivanja prijavljenih mjera potpore čiji je cilj Komisiji omogućiti da stvori prvo mišljenje o spojivosti predmetne potpore s unutarnjim tržištem. Nakon te faze Komisija može utvrditi da ta mjera nije potpora ili da ulazi u područje primjene članka 107. stavka 1. UFEU-a. U potonjem slučaju, ako ne postoje nikakve dvojbe u pogledu spojivosti mjere s unutarnjim tržištem, Komisija donosi odluku o neospornosti kojom tu mjeru proglašava spojivom s unutarnjim

- tržištem. U suprotnom Komisija treba pokrenuti formalni istražni postupak (vidjeti u tom smislu presudu od 24. svibnja 2011., Komisija/Kronoply i Kronotex, C-83/09 P, EU:C:2011:341, t. 43., 44. i 46.).
- 64 Kad Komisija donosi odluku o neospornosti, ne samo da mjeru proglašava spojivom s unutarnjim tržištem, nego i prešutno, ali nužno odbija pokrenuti formalni istražni postupak predviđen člankom 108. stavkom 2. UFEU-a i člankom 6. stavkom 1. Uredbe br. 659/1999 (vidjeti u tom smislu presudu od 24. svibnja 2011., Komisija/Kronoply i Kronotex, C-83/09 P, EU:C:2011:341, t. 45.).
- 65 Međutim, postupak iz članka 108. stavka 2. UFEU-a neophodan je kad Komisija naiđe na ozbiljne poteškoće prilikom ocjene toga je li potpora spojiva s unutarnjim tržištem. Stoga se Komisija može provesti samo prethodnu fazu iz članka 108. stavka 3. UFEU-a radi donošenja pozitivne odluke o potpori samo ako nakon prvog ispitivanja može biti uvjerena da je ta potpora spojiva s unutarnjim tržištem. Suprotno tomu, ako je Komisija na temelju tog prvog ispitivanja stekla suprotno mišljenje ili joj ono nije omogućilo da razriješi sve poteškoće nastale prilikom ocjene spojivosti navedene potpore s unutarnjim tržištem, ona je dužna prikupiti sva potrebna mišljenja i u tu svrhu pokrenuti postupak iz članka 108. stavka 2. UFEU-a (presuda od 2. travnja 2009., Bouygues i Bouygues Télécom/Komisija, C-431/07 P, EU:C:2009:223, t. 61. i navedena sudska praksa).
- 66 Budući da je kriterij „ozbiljnih poteškoća” objektivan, njihovo postojanje treba ispitati ne samo u pogledu okolnosti donošenja Komisijine odluke na kraju prethodnog ispitivanja, već isto tako i u pogledu ocjena na koje se Komisija oslanjala (presuda od 21. prosinca 2016., Club Hotel Loutraki i dr./Komisija, C-131/15 P, EU:C:2016:989, t. 31. i navedena sudska praksa).
- 67 Ta analiza stoga podrazumijeva da treba utvrditi je li ocjena informacija i elemenata kojima je raspolagala Komisija tijekom faze prethodnog ispitivanja prijavljene mjere objektivno morala pobuditi dvojbe u spojivost mjere s unutarnjim tržištem s obzirom na to da bi zbog takvih dvojbi trebalo pokrenuti formalni istražni postupak u kojem mogu sudjelovati zainteresirane strane iz članka 1. točke (h) Uredbe br. 659/1999, a ista se načela primjenjuju kada Komisija dvoji u pogledu same kvalifikacije ispitane mjere kao potpore u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a (vidjeti u tom smislu presudu od 21. prosinca 2016., Club Hotel Loutraki i dr./Komisija, C-131/15 P, EU:C:2016:989, t. 32. i 33., kao i navedenu sudska praksu).

2. Prvi dio prvog žalbenog razloga u predmetima C-174/19 P i C-175/19 P

a) Argumentacija stranaka

- 68 Prvim dijelom svojeg prvog žalbenog razloga u predmetima C-174/19 P i C-175/19 P žalitelji, koje podupiru intervenijenti, tvrde da je Opći sud počinio pogrešku koja se tiče prava time što je smatrao da mjere dodijeljene društvu Femern Landanlæg ne mogu utjecati na tržišno natjecanje, iako stalna veza i željezničke veze predstavljaju sveobuhvatni projekt u okviru kojeg se ne osporava da mjere dodijeljene društvu Femern mogu narušiti tržišno natjecanje. FSS i NABU u biti se slažu s tom argumentacijom.
- 69 Prema mišljenju žaliteljâ, Opći sud pogrešno je smatrao da djelatnosti društva Femern Landanlæg ne uključuju pružanje usluga prijevoza tjesnacem Fehmarn, iako te veze i stalna veza čine jedan integrirani projekt te su uspostavljene upravo s ciljem pružanja usluga prijevoza u tom tjesnacu.

Stoga je cilj, s jedne strane, mjera dodijeljenih društvu Femern i, s druge strane, mjera dodijeljenih društvu Femern Landanlæg, identičan te se sastoji od pružanja usluga prijevoza tjesnacem Fehmarn.

- 70 Usto i u svakom slučaju, mjere dodijeljene samo za željezničke veze narušavale bi tržišno natjecanje na isti način kao i mjere za željezničke infrastrukture stalne veze.
- 71 Stoga je Opći sud u točki 88. prve pobijane presude i točki 63. druge pobijane presude pogrešno smatrao da se mjere dodijeljene društvu Femern i društvu Femern Landanlæg odnose na isti projekt, ali imaju različite ciljeve i korisnike.
- 72 Žalitelji tvrde i da prigovor nedopuštenosti koji su istaknule Komisija i Kraljevina Danska nije osnovan.
- 73 FSS pak navodi da okolnost da projekt provode dva različita društva ne opravdava zasebno ispitivanje dodijeljenih mjera financiranja te smatra da je analizu učinaka na tržišno natjecanje trebalo ocijeniti na razini cjelokupnog projekta. Tvrdi da je dio projekta koji se odnosi na unutarnje željezničke veze u Danskoj povezan s postojanjem stalne veze i da je usto financiranje prvonavedenih veza osigurano dividendama koje društvo Femern isplaćuje društvu Femern Landanlæg.
- 74 Rederi Nordö-Link tvrdi da mjere dodijeljene društvu Femern Landanlæg u svakom slučaju utječu na tržište usluga prijevoza kroz tjesnac Fehmarn, kao i na tržišno natjecanje na uzlaznim tržištima, kao što je tržište opskrbe materijalima za izgradnju, i na silaznim tržištima, kao što su tržišta za pružanje usluga željezničkog prijevoza u Danskoj.
- 75 Komisija tvrdi da žalitelji ne navode precizno točke obrazloženja pobijanih presuda koje osporavaju.
- 76 Dodaje da je prvi dio prvog žalbenog razloga u predmetima C-174/19 P i C-175/19 P u svakom slučaju neosnovan.
- 77 Kraljevina Danska najprije tvrdi da Komisija u spornoj odluci nije konačno odlučila o pitanju mogu li mjere dodijeljene društvu Femern narušiti tržišno natjecanje, kao ni o pitanju je li riječ o poduzetniku kako bi se primijenio članak 107. stavak 1. UFEU-a. Tvrdi da se takva kvalifikacija ne može prihvatiti ni za Femern ni za Femern Landanlæg.
- 78 Usto navodi da se žalitelji pred Sudom pozivaju na iste argumente kao što su oni koje je Opći sud odbio.
- 79 Ističe i njihovu nedopuštenost jer žalitelji ne navode precizno točke obrazloženja pobijanih presuda koje osporavaju te također dovode u pitanje ocjenu činjenica koju je Opći sud proveo u pogledu cilja i funkcije unutarnjih veza, a da pritom ne navode njegovo iskrivljavanje.
- 80 Naposljetku tvrdi da je prvi dio prvog žalbenog razloga u dvama predmetima u svakom slučaju neosnovan.

b) Ocjena Suda

- 81 Što se tiče prigovora nedopuštenosti koji su istaknule Komisija i Kraljevina Danska, koji se temelji na nepostojanju dovoljno preciznog navođenja osporavanih točaka obrazloženja pobijanih presuda, očito je da su žalitelji te točke jasno naveli.
- 82 Naime, dostatno je utvrditi da su Scandlines Danmark i Scandlines Deutschland, u potporu svojoj argumentaciji razvijenoj u prilog prvom dijelu prvog žalbenog razloga u predmetu C-174/19 P, izričito naveli točke 87. do 93. prve pobijane presude i osobito točku 88. te presude, u kojima se Opći sud izjasnio o relevantnosti pripadnosti ispitanih mjera istom projektu za potrebe primjene članka 107. stavka 1. UFEU-a. U potporu prvom dijelu prvog žalbenog razloga u predmetu C-175/19 P, Stena Line Scandinavia pak je navela točke 62. do 71. druge pobijane presude i osobito njezinu točku 63.
- 83 Taj prigovor nedopuštenosti stoga treba odbiti.
- 84 Isto tako, prigovor nedopuštenosti koji ističe Kraljevina Danska, koji se temelji na činjenici da su žalitelji u okviru prvog dijela svojeg prvog žalbenog razloga samo ponovili argumente iznesene u prvostupanjskom postupku, ne može se prihvatiti s obzirom na to da žalitelji tim argumentima osporavaju ocjenu Općeg suda kojom je on u točkama 87. do 93. prve pobijane presude i točkama 62. do 71. druge pobijane presude odbio njihove argumente.
- 85 Naime, iz ustaljene sudske prakse Suda proizlazi da se o pravnim pitanjima ocijenjenim u prvostupanjskom postupku može ponovno raspraviti u okviru žalbenog postupka. Ako stranka svoju žalbu ne bi mogla temeljiti na razlozima i argumentima već korištenima pred Općim sudom, žalbeni bi postupak djelomično izgubio svoj smisao (vidjeti osobito presudu od 21. prosinca 2016., Club Hotel Loutraki i dr./Komisija, C-131/15 P, EU:C:2016:989, t. 26.).
- 86 Suprotno tomu, kao što to tvrdi Kraljevina Danska, argumenti na koje se žalitelji pozivaju kako bi istaknuli da djelatnosti društva Femern Landanlæg uključuju pružanje usluga prijevoza tjesnacem Fehmarn nedopušteni su s obzirom na to da oni njima od Suda traže da provede ponovnu ocjenu činjenica, a da pritom na navode da je Opći sud iskrivio te činjenice. Naime, ocjena činjenica i dokaza ne čini, osim u slučaju njihova iskrivljavanja, pravno pitanje koje je kao takvo podložno nadzoru Suda u okviru žalbe (vidjeti u tom smislu presudu od 2. ožujka 2021., Komisija/Italija i dr., C-425/19 P, EU:C:2021:154, t. 52. i navedenu sudsku praksu).
- 87 Uostalom, kao što je to nezavisni odvjetnik naveo u točki 92. svojeg mišljenja, iz argumenata koji se odnose na integriranost projekta, osobito onih koji se odnose na svrhu i načine financiranja projekta, nipošto ne proizlazi da djelatnosti društva Femern Landanlæg obuhvaćaju pružanje usluga prijevoza u tjesnacu Fehmarn.
- 88 Osim toga, argumenti koje je istaknuo Rederi Nordö-Link, prema kojima mjere dodijeljene društvu Femern Landanlæg utječu i na tržišno natjecanje na uzlaznim tržištima, kao što je tržište opskrbe materijalima za izgradnju, i na silaznim tržištima, kao što su tržišta za pružanje usluga željezničkog prijevoza u Danskoj, zapravo se odnose na točku 91. prve pobijane presude i točku 66. druge pobijane presude, u kojima je Opći sud uputio na točke pobijanih presuda koje se odnose na postojanje tržišnog natjecanja. Prema tome, takvi argumenti nisu relevantni za pravne zaključke koje valja izvesti iz pripadnosti različitih ispitanih mjera istom projektu te se na njih stoga ne može učinkovito pozvati u potporu prvom dijelu prvog žalbenog razloga.

- 89 Za potrebe ocjene prvog dijela prvog žalbenog razloga nije relevantno ni pitanje jesu li Femern i Femern Landanlæg poduzetnici u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a.
- 90 Konačno, priroda ciljeva državnih mjera i njihovo opravdanje nemaju nikakvog utjecaja na njihovu kvalifikaciju kao državne potpore. Naime, članak 107. stavak 1. UFEU-a ne pravi razliku ovisno o razlozima ili ciljevima državnih mjera, nego ih definira ovisno o njihovim učincima (presuda od 4. ožujka 2021., Komisija/Fútbol Club Barcelona, C-362/19 P, EU:C:2021:169, t. 61. i navedena sudska praksa).
- 91 Iz toga slijedi da, iako su mjere dodijeljene društvu Femern Landanlæg dio istog projekta čiji je cilj u cijelosti, kao što to nezavisni odvjetnik navodi u točki 99. svojeg mišljenja, poboljšati uvjete prijevoza putnika i robe između nordijskih zemalja i središnje Europe, one se ipak ne mogu, isključivo zbog toga, ocijeniti zajedno s mjerama dodijeljenima društvu Femern s obzirom na članak 107. stavak 1. UFEU-a jer se djelatnosti svakog od tih poduzetnika razlikuju. Naime, neosporno je da će djelatnosti društva Femern Landanlæg, čim se projekt provede, obuhvaćati samo upravljanje i gospodarenje željezničkim vezama, dok će se djelatnosti društva Femern odnositi samo na stalnu vezu, pri čemu se tim različitim infrastrukturama usto može koristiti neovisno.
- 92 Iz prethodno navedenog proizlazi da je Opći sud mogao, a da pritom ne počini pogrešku koja se tiče prava, smatrati, u točki 88. prve pobijane presude i točki 63. druge pobijane presude, da mjere dodijeljene društvu Femern Landanlæg, koje su donesene u okviru istog projekta kao što je onaj kojim se predviđaju mjere u korist društva Femern za stalnu vezu i koje je Komisija kvalificirala kao državne potpore, ne mogu „isključivo zbog toga” predstavljati državne potpore s obzirom na to da te dvije vrste mjera imaju različite ciljeve i korisnike. Opći sud stoga je u točkama 90. do 92. prve pobijane presude i točkama 65. do 67. druge pobijane presude također pravilno razlikovao učinke na tržišno natjecanje mjera dodijeljenih jednom i drugom poduzetniku.
- 93 Iz toga slijedi da je prvi dio prvog žalbenog razloga žalitelja u predmetima C-174/19 P i C-175/19 P djelomično nedopušten i djelomično neosnovan te ga stoga treba odbiti.

3. Drugi i treći dio prvog žalbenog razloga u predmetima C-174/19 P i C-175/19 P

a) Argumentacija stranaka

- 94 Drugim i trećim dijelom svojeg prvog žalbenog razloga u predmetima C-174/19 P i C-175/19 P, koje valja ispitati zajedno, žalitelji, koje podupiru intervenijenti, tvrde da je Opći sud počinio pogrešku koja se tiče prava time što je smatrao da tržište upravljanja željezničkom infrastrukturom u Danskoj nije bilo otvoreno za tržišno natjecanje. U točkama 108. do 120. prve pobijane presude i točkama 83. do 95. druge pobijane presude pogrešno je odbio njihove argumente koji se temelje na postojanju tržišnog natjecanja u činjeničnom i pravnom smislu za upravljanje i gospodarenje željezničkom infrastrukturom u Danskoj. NABU i FSS u biti se slažu s tom argumentacijom.
- 95 Žalitelji najprije tvrde da svojim argumentima nastoje i osporiti ocjenu koju je Opći sud proveo u točkama 94. do 96. prve pobijane presude i točkama 69. do 71. druge pobijane presude, u skladu s kojom su unutarnje željezničke veze dio nacionalne željezničke mreže.

- 96 Što se tiče postojanja tržišnog natjecanja u pravnom smislu, žalitelji smatraju da sustav dozvola predviđen za gospodarenje i upravljanje željezničkom infrastrukturom u Danskoj te njezino održavanje, uveden danskim zakonodavstvom, kojim se zahtijeva dobivanje dozvole od nacionalnog tijela odgovornog za prijevoz kako bi se moglo upravljati željezničkom infrastrukturom i koji je 2015. zamijenjen sustavom uvjerenja o sigurnosti, podrazumijeva da su te djelatnosti otvorene za tržišno natjecanje, barem što se tiče tržišnog natjecanja „za” tržište upravljanja željezničkom infrastrukturom. Naime, svako društvo koje je dobilo dozvolu i uvjerenje o sigurnosti stoga može gospodariti željezničkim infrastrukturom. Uostalom, u Danskoj postoji nekoliko upravitelja željezničkih infrastrukture.
- 97 Žalitelji se pozivaju na „analitički okvir” koji je Komisija navela u dokumentu o infrastrukturom željeznice, podzemne željeznice i lokalnog prijevoza (*„Infrastructure Analytical Grid for Railway, Metro and local transport infrastructure”*), u kojem se navodi da je upravljanje željezničkom infrastrukturom zatvoreno za tržišno natjecanje samo ako su upravljanje i gospodarenje predmet zakonskog monopola, što podrazumijeva da je usluga zakonom rezervirana za isključivog pružatelja i da je njezino pružanje jasno zabranjeno svim drugim operatorima.
- 98 Međutim, to nije slučaj u Danskoj te sustav dozvola omogućuje poduzetnicima da konkuriraju za izgradnju infrastrukture i gospodarenje njima, kao i za pružanje usluga na postojećim infrastrukturom u slučaju da Femern Landanlæg ili Banedanmark svoje djelatnosti prenesu na podizvođače.
- 99 Osim toga, žalitelji se pozivaju na druge sektore gospodarstva u kojima se djelatnost također temelji na upotrebi mreže, kao što su telekomunikacije, električna energija ili plin, kako bi istaknuli da utvrđenje otvorenosti za tržišno natjecanje ovisi o samom sustavu koji je uspostavljen kako bi se konkurentnim operatorima omogućio pristup infrastrukturi, neovisno o njihovoj stvarnoj prisutnosti na tržištu.
- 100 Isto tako, Opći sud počinio je pogrešku koja se tiče prava u točki 112. prve pobijane presude i točki 87. druge pobijane presude time što je smatrao da činjenica da su i drugi poduzetnici, a ne samo Banedanmark, dobili dozvole te svoje djelatnosti upravljanja i gospodarenja obavljaju na dijelovima željezničke mreže koju obilježavaju „prirodni monopoli” nije dovoljna kako bi se dokazalo postojanje tržišnog natjecanja „na” tržištu gospodarenja i upravljanja nacionalnom željeznicom ili „za” to tržište.
- 101 Usto, nije relevantna ni činjenica da se pravom Unije ne nalaže otvorenost upravljanja željezničkom infrastrukturom za tržišno natjecanje, kao što je Opći sud na to podsjetio u točki 111. prve pobijane presude i točki 86. druge pobijane presude, te da se operatori drugih država članica u Danskoj mogu pozivati na odobrenja izdana u svojim zemljama podrijetla, kao što je to Opći sud naveo u točki 113. prve pobijane presude i točki 88. druge pobijane presude.
- 102 U svakom slučaju, mjere dodijeljene društvu Femern Landanlæg narušavaju tržišno natjecanje na uzlaznim tržištima, kao što je tržište opskrbe materijalima za izgradnju, i na silaznim tržištima, kao što je tržište za pružanje usluga prijevoza u Danskoj.
- 103 Nadalje, žalitelji sličnim argumentima tvrde da je Opći sud počinio pogrešku koja se tiče prava i time što nije utvrdio postojanje tržišnog natjecanja u činjeničnom smislu na tržištu na kojem djeluje Femern Landanlæg, osobito s obzirom na prisutnost društava ovlaštenih za upravljanje lokalnim željezničkim mrežama, koje se razlikuju od nacionalne mreže.

- 104 Pozivaju se i na Komunikaciju Komisije o smjernicama Europske unije za primjenu pravila o državnim potporama u odnosu na brzi razvoj širokopoljnih mreža (SL 2013., C 25, str. 1.), koje se operatorima mogu dodijeliti za izgradnju infrastruktura i gospodarenje njima, kako bi istaknuli da je pitanje je li Femern Landanlaeg primio financijska sredstva pod uvjetima koji odgovaraju tržišnim uvjetima relevantan kriterij za utvrđivanje predstavlja li potpora dodijeljena tom operatoru državnu potporu. Smatraju da to ovdje nije bio slučaj.
- 105 U svojoj replici tvrde da prigovori nedopuštenosti koje su istaknule Komisija i Kraljevina Danska nisu osnovani.
- 106 FSS naglašava novost Komisijine analize u spornoj odluci, odnosno rijetke slučajeve u kojima je ta institucija zaključila da nema narušavanja tržišnog natjecanja koje se dosad uglavnom odnosilo na djelatnosti od sporedne važnosti, koje se najčešće obavljaju daleko od granica te imaju isključivo lokalni utjecaj.
- 107 FSS tvrdi da je, s obzirom na sustav dozvola koji se primjenjuje u Danskoj, Opći sud pogrešno smatrao da ne postoji tržišno natjecanje „za” tržište željezničke infrastrukture jer se svakom zainteresiranom operatoru moglo dodijeliti tržište gospodarenja unutarnjim vezama. Iako svaka željeznička infrastruktura ima obilježja prirodnog monopola, to ne znači da operatori ne mogu konkurirati „za” to tržište, tako da se financijskom potporom koja je dodijeljena samo jednom od njih narušava tržišno natjecanje.
- 108 Čak i ako su ta tržišta zatvorena za tržišno natjecanje zbog zakonskog monopola, financijska potpora, prema FSS-ovu mišljenju, utječe na tržišno natjecanje u sektoru prijevoza. Stoga javno financiranje izgradnje infrastrukture treba znatno utjecati na konkurentnost sektora, na štetu drugih oblika prijevoza, čime se osobito smanjuju mogućnosti poduzetnika sa sjedištem u drugim državama članicama da pružaju svoje usluge prijevoza na tržištu te države. FSS se osobito poziva na točke 77. i 78. presude od 24. srpnja 2003., Altmark Trans i Regierungspräsidium Magdeburg (C-280/00, EU:C:2003:415), kao i na presudu od 30. travnja 2019., UPF/Komisija (T-747/17, EU:T:2019:271).
- 109 FSS tvrdi i da će financiranje unutarnjih željezničkih veza u Danskoj znatno utjecati na tržišno natjecanje na uzlaznim tržištima, osobito u građevinskom sektoru, zbog toga što će se povećati prihodi poduzetnika koji izvode radove.
- 110 Prema njegovu mišljenju, financiranje unutarnjih veza može utjecati na tržišno natjecanje kao i bilo koja druga infrastruktura mrežne industrije koja ima obilježja prirodnog monopola. Stoga bi Komisija financiranje takvih infrastruktura ipak trebala svaki put temeljito ispitati s obzirom na pravila o državnim potporama. FSS se u tom pogledu poziva na točku 214. i sljedeće točke Obavijesti Komisije o pojmu državne potpore iz članka 107. stavka 1. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (SL 2016., C 262, str. 1.).
- 111 NABU, Rederi Nordö-Link, Trelleborg Hamn i Aktionsbündnis slažu se s tom argumentacijom. Rederi Nordö-Link tvrdi i da postojanje zakonskog monopola nije dovoljno da se ospori nepostojanje tržišnog natjecanja s obzirom na to da željezničke infrastrukture konkuriraju drugim prijevoznim infrastrukturama, kao što su luke.
- 112 Komisija tvrdi da su argumenti žalitelja nedopušteni jer Opći sud u pobijanim presudama nije utvrdio nepostojanje tržišnog natjecanja s pravnog gledišta.

- 113 Usto, argumenti žalitelja koji se odnose na eventualno tržišno natjecanje u činjeničnom smislu ne odnose se dovoljno precizno na osporavane točke obrazloženja pobijanih presuda te su stoga nedopušteni.
- 114 Tvrdi i da argument u skladu s kojim je narušeno tržišno natjecanje na uzlaznim i silaznim tržištima nije istaknut pred Općim sudom te stoga predstavlja novi razlog.
- 115 Konačno, prema njezinu mišljenju, u dijelu u kojem se odnose na ocjenu činjenica, treba kao nedopuštene odbaciti argumente kojima žalitelji osporavaju tumačenje danskog prava koje je primijenio Opći sud, osobito u točkama 110. i 112. prve pobijane presude i točkama 85. i 87. druge pobijane presude.
- 116 Podredno, Komisija tvrdi da su drugi i treći dio prvog žalbenog razloga u oba predmeta neosnovani.
- 117 Kraljevina Danska tvrdi da su ta dva dijela prvog žalbenog razloga nedopuštena jer se njima samo ponavljaju argumenti istaknuti u prvostupanjskom postupku i jer se odnose na ocjenu činjenica koju je proveo Opći sud, iako se ne navodi nikakvo iskrivljavanje potonjih činjenica.
- 118 Tvrdi i da drugi i treći dio prvog žalbenog razloga u oba predmeta nisu osnovani.

b) Ocjena Suda

1) Dopuštenost

- 119 Suprotno onomu što tvrde Komisija i Kraljevina Danska, žalitelji su dovoljno precizno utvrdili točke obrazloženja pobijanih presuda koje osporavaju.
- 120 U predmetu C-174/19 P, točka 35. žalbe odnosi se na analizu Općeg suda u pogledu nepostojanja tržišnog natjecanja „*de lege*”, navedenu u točkama 108. do 116. prve pobijane presude, konkretnije, u njezinoj točki 110. Isto tako, točka 47. te žalbe odnosi se na točke 117. do 120. te presude, u kojima se Opći sud izjasnio o pitanju je li isto tržište otvoreno „*de facto*” za tržišno natjecanje. Slična se razmatranja mogu navesti u pogledu žalbe podnesene u predmetu C-175/19 P s obzirom na to da je Stena Line Scandinavia precizno utvrdila točke 83. do 91. druge pobijane presude, konkretnije njezinu točku 85., kao i točke 92. do 95. te presude.
- 121 Uostalom, valja istaknuti da se žaliteljima ne može prigovoriti da nisu konkretno naveli točke obrazloženja pobijanih presuda u kojima je Opći sud smatrao da je Komisija pravilno smatrala da predmetne mjere ne dovode do narušavanja tržišnog natjecanja s obzirom na to da je Opći sud općenito izveo pravne zaključke iz svoje ocjene koja se odnosi na narušavanje tržišnog natjecanja i utjecaj na trgovinu u točkama 133. i 134. prve pobijane presude te točkama 108. i 109. druge pobijane presude.
- 122 Valja odbiti i prigovor nedopuštenosti koji je istaknula Komisija, koji se temelji na činjenici da Opći sud u pobijanim presudama nije utvrdio nepostojanje tržišnog natjecanja s pravnog gledišta. Naime, iz točaka 97. i 98. te 108. do 116. prve pobijane presude, kao i iz naslova „*De lege*” otvaranje relevantnih tržišta Zakonom br. 1249” koji je naveden prije točke 108. te presude, izričito proizlazi da je Opći sud proveo ispitivanje predmetnih mjera s obzirom na kriterij narušavanja tržišnog natjecanja. Te se ocjene nalaze i u točkama 72. i 73. te točkama 83. do 91. druge pobijane presude.

- 123 Osim toga, prigovor nedopuštenosti na koji se poziva Kraljevina Danska, koji se temelji na činjenici da se u argumentima žalitelja samo ponavljaju argumenti istaknuti u prvostupanjskom postupku, preopćenito je i nejasno naveden da bi se mogao prihvatiti.
- 124 Suprotno tomu, valja djelomično prihvatiti prigovor nedopuštenosti koji su istaknule Komisija i Kraljevina Danska, koji se temelji na tome da su žalitelji osporavali ocjenu činjenica koju je proveo Opći sud, a da pritom nisu naveli ni dokazali iskrivljavanje.
- 125 U tom pogledu valja podsjetiti na to da navodno iskrivljavanje treba biti jasno vidljivo iz sadržaja spisa da bi se utvrdilo, a da pritom nije potrebno provesti novu ocjenu činjenica i dokaza (vidjeti u tom smislu osobito presude od 2. ožujka 2021., Komisija/Italija i dr., C-425/19 P, EU:C:2021:154, t. 52. i navedenu sudsku praksu i od 6. studenoga 2018., Scuola Elementare Maria Montessori/Komisija, Komisija/Scuola Elementare Maria Montessori i Komisija/Ferracci, C-622/16 P do C-624/16 P, EU:C:2018:873, t. 107.).
- 126 Iz toga proizlazi da žalitelji ne mogu osporavati ocjenu Općeg suda, navedenu u točkama 94. do 96. prve pobijane presude i točkama 69. do 71. druge pobijane presude, u skladu s kojima su unutarnje željezničke veze u Danskoj, na koje se odnosi projekt, dio nacionalne željezničke mreže u Danskoj, zbog toga što nisu naveli iskrivljavanje kako bi osporili tu ocjenu, koja se u biti temelji na utvrđenju, navedenom u točki 95. prve pobijane presude i točki 70. druge pobijane presude, da će željezničkim vezama koje se sastoje od proširenja i obnove postojeće željezničke veze između Ringsteda i Rødbyja, koja je u vlasništvu Banedanmarka, upravljati potonji upravitelj u skladu s pravilima primjenjivima na cjelokupnu nacionalnu mrežu i da one stoga samo povezuju stalnu vezu s postojećom nacionalnom mrežom koja će tako postati njezin sastavni dio.
- 127 Iz toga proizlazi da žalitelji ne mogu osporavati ni analizu Općeg suda u pogledu tržišta na kojima mjere dodijeljene društvu Femern Landanlæg mogu narušavati tržišno natjecanje time što u okviru svoje žalbe ističu narušavanje tržišnog natjecanja na drugim uzlaznim i silaznim tržištima u odnosu na one koje je analizirao Opći sud.
- 128 Suprotno tomu, za razliku od onog što osobito tvrdi Komisija, žalitelji svojim argumentima usmjerenima protiv ocjene koju je Opći sud proveo u točkama 110. i 112. prve pobijane presude i točkama 85. i 87. druge pobijane presude, u skladu s kojom danski sustav dozvoljava ne podrazumijeva da je tržište gospodarenja i upravljanja nacionalnom željezničkom infrastrukturu otvoreno za tržišno natjecanje, ne samo da osporavaju ocjenu činjenica koju je proveo Opći sud, nego i pravnu ocjenu koju je potonji sud donio o takvom sustavu u pogledu postojanja tržišnog natjecanja „za” predmetno tržište, u kontekstu u kojem je dio gospodarenja infrastrukturu i predmet monopola, tako da te argumente treba smatrati dopuštenima u fazi žalbe.

2) *Meritum*

- 129 Kao što je to navedeno u točki 62. ove presude, za kvalifikaciju „državne potpore” u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a, potrebno je, među ostalim, da predmetna mjera narušava ili prijeti da će narušiti tržišno natjecanje u smislu te odredbe.
- 130 Kao što to Komisija u bitnome navodi u točkama 188. i 219. svoje Obavijesti o pojmu državne potpore iz članka 107. stavka 1. UFEU-a, činjenica da država članica javnom poduzeću povjerava javnu službu koja je podvrgnuta pravnom monopolu u određenim okolnostima ne uzrokuje narušavanje tržišnog natjecanja te potpora dodijeljena upravitelju infrastrukture koja je

- podvrgnuta pravnom monopolu u takvim okolnostima ne može narušiti tržišno natjecanje. Međutim, kao što to Komisija također navodi u stavku 188. točki (b) te obavijesti, da bi takvo narušavanje u takvim okolnostima bilo isključeno, nužno je da se pravnim monopolom ne isključuje samo tržišno natjecanje „na” tržištu, nego i „za” tržište, u smislu da se njime isključuje svaka mogućnost tržišnog natjecanja kojim bi netko mogao postati isključivi pružatelj predmetne usluge (vidjeti u tom smislu presudu od 19. prosinca 2019., Arriva Italia i dr., C-385/18, EU:C:2019:1121, t. 57.).
- 131 U ovom slučaju žalitelji nisu osporavali utvrđenje koje je Opći sud donio u točki 112. prve pobijane presude i točki 87. druge pobijane presude, u skladu s kojim Banedanmark upravlja nacionalnom željezničkom mrežom u okviru zakonskog monopola.
- 132 Stoga je neosporno da Banedanmark raspolaže takvim zakonskim monopolom za upravljanje i gospodarenje nacionalnom željezničkom infrastrukturom koja mu pripada i da su unutarnje željezničke veze njezin dio.
- 133 Iz pobijanih presuda proizlazi i da će Banedanmark ostati zadužen za upravljanje i gospodarenje željezničkim vezama nakon provedbe projekta, uključujući one koje će pripadati društvu Femern Landanlæg.
- 134 Osim toga, iako osobito iz točke 112. prve pobijane presude i točke 87. druge pobijane presude proizlazi da poduzetnici koji ispunjavaju određene uvjete na temelju danskih propisa mogu dobiti dozvolu za upravljanje i gospodarenje dijelovima željezničke mreže, riječ je o dijelovima te mreže koji su odvojeni od nacionalne željezničke mreže.
- 135 U tom pogledu nije dokazano, čak ni navedeno, da dodjela dozvola ili, naknadno, uvjerenjâ o sigurnosti omogućuje drugim poduzetnicima, a ne samo Banedanmarku da obavljaju svoje djelatnosti na tržištu upravljanja i gospodarenja nacionalnom željezničkom infrastrukturom ili za to tržište.
- 136 Valja dodati da se na temelju činjenice da Banedanmark ima zakonski monopol za upravljanje i gospodarenje nacionalnom željezničkom infrastrukturom može utvrditi da je Kraljevina Danska zakonodavnim mjerama dužna dodijeliti upravljanje i gospodarenje nacionalnom infrastrukturom isključivo tom operatoru u smislu u kojem se to zahtijeva sudskom praksom Suda (vidjeti u tom smislu presudu od 19. prosinca 2019., Arriva Italia i dr., C-385/18, EU:C:2019:1121, t. 58. i navedenu sudsku praksu).
- 137 Usto, nakon što je u točki 113. prve pobijane presude i točki 88. druge pobijane presude utvrdio da dansko zakonodavstvo operatorima sa sjedištem u drugim državama članicama Unije omogućuje da se pozivaju na odobrenja izdana u njihovim zemljama podrijetla, Opći sud iz toga je zaključio, a da pritom nije počinio pogrešku koja se tiče prava, da tržište upravljanja ili gospodarenja željezničkim infrastrukturom u Danskoj samo zbog te činjenice nije otvoreno za tržišno natjecanje.
- 138 Što se tiče argumenta na koji se FSS pozvao kako bi istaknuo da je čak i uz prisustvo takvog monopola potrebno ispitati postoji li potencijalno tržišno natjecanje s drugim oblicima prijevoza, koji se temelji na točki 97. presude od 30. travnja 2019., UPF/Komisija (T-747/17, EU:T:2019:271), iz te točke 97. proizlazi da se taj predmet odnosio na situaciju različitu od one u ovim predmetima,

- u kojoj Komisija nije utvrdila potencijalno tržišno natjecanje za lučke usluge koje se pružaju u okviru monopola, nego za prometne usluge koje pružaju luke koje su, barem u određenoj mjeri, u tržišnom natjecanju s onima koje nude druge luke ili drugi pružatelji prometnih usluga.
- 139 Konačno, suprotno onomu što tvrde žalitelji, utvrđenje koje je Opći sud donio u točki 111. prve pobijane presude i točki 86. druge pobijane presude, u skladu s kojim se u pravu Unije priznaje da željeznička infrastruktura predstavlja prirodni monopol, relevantno je za provjeru protivi li se Banedanmarkov zakonski monopol pravu Unije, neovisno o onome što se predviđa danskim pravom.
- 140 Iz prethodno navedenog proizlazi da je Opći sud u točkama 110. i 112. prve pobijane presude i točkama 85. i 87. druge pobijane presude pravilno mogao smatrati da dansko zakonodavstvo kojim se uvodi sustav dozvola za upravljanje željezničkom infrastrukturom ne podrazumijeva da je postojalo tržišno natjecanje „*de lege*” „na” tržištu ili „za” tržište upravljanja i gospodarenja nacionalnom infrastrukturom za koju Banedanmark ima zakonski monopol.
- 141 Valja dodati da činjenica da su predmetne mjere dodijeljene drugom poduzetniku, kao što je Femern Landanlæg, koji je danski zakonodavac osnovao kako bi osigurao financiranje dijela projekta koji se odnosi na unutarnje željezničke veze u Danskoj i koji će također biti odgovoran za gospodarenje tim vezama i njihovo održavanje, ne može izmijeniti to utvrđenje.
- 142 Osobito treba naglasiti činjenicu da je Opći sud u točki 119. prve pobijane presude i točki 94. druge pobijane presude utvrdio, a da se to nije osporavalo, da iz danskog zakonodavstva koje se odnosi na društvo Femern Landanlæg ni iz statuta tog društva ne proizlazi da ono obavlja ili može obavljati druge djelatnosti osim onih koje su mu povjerene radi provedbe projekta.
- 143 Relevantno je i utvrđenje koje je Opći sud donio u točki 132. prve pobijane presude i točki 107. druge pobijane presude prilikom ispitivanja pitanja mogu li na trgovinu među državama članicama utjecati sporne mjere potpore, odnosno utvrđenje u skladu s kojim okolnost da Banedanmark djelatnosti održavanja željezničke mreže u Danskoj obavlja u tržišnom natjecanju s drugim društvima i može ući na druga nacionalna tržišta, pod uvjetom da je utvrđena, ne dokazuje, s jedne strane, da mjere dodijeljene društvu Femern Landanlæg, a ne Banedanmarku, čine neizravnu potporu u korist Banedanmarka ni, s druge strane, da takve mjere mogu dovesti do narušavanja tržišnog natjecanja na tržištu na kojem djeluje Femern Landanlæg.
- 144 Iz prethodno navedenog proizlazi da je Opći sud pravilno mogao odbiti argumente na koje se žalitelji pozivaju u okviru drugog dijela svojeg prvog žalbenog razloga koji se odnosi na postojanje tržišnog natjecanja „*de lege*” na tržištu na kojem djeluje Femern Landanlæg.
- 145 Iz istih se razloga argumentima na koje se žalitelji pozivaju u okviru trećeg dijela svojeg prvog žalbenog razloga, koji se odnose na „*de facto*” otvorenost za tržišno natjecanje i koji su slični argumentima istaknutima u pogledu „*de lege*” otvorenosti za tržišno natjecanje, ne može dovesti u pitanje ta analiza.
- 146 Što se tiče argumenta žaliteljâ da je za potrebe analize relevantan kriterij zapravo pitanje je li Femern Landanlæg primio financijska sredstva koja su dodijeljena pod uvjetima koji odgovaraju tržišnim uvjetima, valja podsjetiti na to da je riječ o zasebnom uvjetu, koji je nužan za kvalifikaciju državne potpore u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a i koji nije relevantan za pitanje je li tržište na kojem poduzetnik djeluje otvoreno za tržišno natjecanje.

147 Iz toga slijedi da drugi i treći dio prvog žalbenog razloga u predmetima C-174/19 P i C-175/19 P treba odbaciti kao djelomično nedopuštene i odbiti kao djelomično neosnovane.

4. Četvrti dio prvog žalbenog razloga u predmetima C-174/19 P i C-175/19 P

a) Argumentacija stranaka

148 Četvrtim dijelom svojeg prvog žalbenog razloga u predmetima C-174/19 P i C-175/19 P žalitelji, koje podupiru intervenijenti, tvrde da je Opći sud u točkama 121. do 127. prve pobijane presude i točkama 96. do 102. druge pobijane presude počinio pogrešku koja se tiče prava time što je za potrebe ocjene učinaka na tržišno natjecanje mjera dodijeljenih društvu Femern Landanlæg razlikovao, s jedne strane, djelatnosti izgradnje i održavanja željezničke infrastrukture te, s druge strane, djelatnosti koje se odnose na upravljanje i gospodarenje tom infrastrukturom. NABU i FSS u biti se slažu s tom argumentacijom.

149 Žalitelji tvrde da danski sustav dozvoljava, koji je naknadno zamijenjen sustavom uvjerenjâ o sigurnosti, bez razlike obuhvaća sve te djelatnosti. Pojašnjavaju da se u danskom pravu upravitelj infrastrukture definira kao bilo koji subjekt odgovoran za te djelatnosti.

150 Dodaju da razlozi zbog kojih Opći sud pravi razliku među tim djelatnostima ne proizlaze iz pobijanih presuda s obzirom na to da ta razlika ne proizlazi iz Direktive 2012/34/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 21. studenoga 2012. o uspostavi jedinstvenog Europskog željezničkog prostora (SL 2012., L 343, str. 32.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 7., svezak 25., str. 136. te ispravci SL 2015., L 67, str. 32. i SL 2016., L 210, str. 150.), ali je ipak navedena u točkama 101. do 104. prve pobijane presude i točkama 76. do 79. druge pobijane presude. Osobito se pozivaju na članak 3. točku 2. te direktive, u kojem se „upravitelj infrastrukture” definira kao tijelo ili poduzeće koje je posebno odgovorno za „upravljanje i održavanje” željezničke infrastrukture, te na njezin članak 7. stavak 1. u kojem se bez dodatnih pojašnjenja upućuje na „osnovne funkcije” upravitelja infrastrukture.

151 Tvrde da je Opći sud počinio pogrešku koja se tiče prava i iskrivio dokaze u točkama 125. i 127. prve pobijane presude i točkama 100. i 102. druge pobijane presude time što je smatrao da iz danskog zakonodavstva i sporne odluke ili statuta društva Femern Landanlæg ne proizlazi da je taj poduzetnik zadužen za obavljanje djelatnosti izgradnje i održavanja željezničke mreže u tržišnom natjecanju s drugim operatorima.

152 Dodaju da se, suprotno onomu što tvrdi Kraljevina Danska, argumente usmjerene protiv točke 125. prve pobijane presude i točke 100. druge pobijane presude, u kojima je Opći sud smatrao da Femern Landanlæg ne može obavljati te djelatnosti, ne može smatrati novim i stoga nedopuštenim razlogom jer ocjena koja se nalazi u tim točkama ne proizlazi iz sporne odluke te je se zbog toga ne može osporavati pred Općim sudom.

153 Rederi Nordö-Link, Trelleborg Hamn i Aktionsbündnis tvrde i da je Opći sud u točkama 122. i 127. prve pobijane presude i točkama 97. i 102. druge pobijane presude iskrivio dokaze, uključujući spornu odluku, time što je smatrao da djelatnosti upravljanja i gospodarenja željezničkom mrežom koje obavlja Femern Landanlæg ne obuhvaćaju izgradnju i održavanje te mreže.

154 Komisija i Kraljevina Danska smatraju da je četvrti dio prvog žalbenog razloga neosnovan.

155 Kraljevina Danska dodaje da su argumenti kojima žalitelji osporavaju tumačenje Općeg suda u pogledu danskog zakonodavstva novi i da ih u svakom slučaju treba odbaciti kao nedopuštene.

b) Ocjena Suda

156 Najprije valja istaknuti da je Opći sud, nakon što je u točkama 122. do 124. prve pobijane presude i točkama 98. do 100. druge pobijane presude naveo relevantne nacionalne odredbe, smatrao, u točki 125. prve pobijane presude i točki 100. druge pobijane presude, da je Femern Landanlæg odgovoran za izvršavanje djelatnosti izgradnje željezničkih veza i gospodarenja njima, ali ne može sam obavljati djelatnosti u pogledu održavanja i izgradnje mreže u tržišnom natjecanju s drugim operatorima. Isto tako, suprotno onomu što tvrde žalitelji, ta ocjena nije nedostatno obrazložena.

157 Nadalje valja utvrditi, pri čemu nije potrebno odlučiti o prigovoru nedopuštenosti koji je istaknula Kraljevina Danska, da argumente na koje se žalitelji pozivaju kako bi dokazali da je Opći sud iskrivio dokaze time što je smatrao da društvo Femern Landanlæg nije zaduženo za djelatnosti izgradnje i održavanja željezničke infrastrukture, u svakom slučaju treba odbiti kao bespredmetne.

158 Naime, kao što to naglašavaju Komisija i Kraljevina Danska, iz točke 125. prve pobijane presude ni točke 100. druge pobijane presude ne proizlazi da društvo Femern Landanlæg nije odgovorno za izgradnju i održavanje željezničkih veza. Opći sud naveo je samo da taj poduzetnik ne „može sam obavljati” te djelatnosti ili pak, kao što je to pojasnio u točki 127. prve pobijane presude i točki 102. druge pobijane presude, da navedeni poduzetnik „ne obavlja izravno” te djelatnosti, pri čemu se ta ocjena činjenica nije osporavala.

159 Uostalom, Opći sud podsjetio je u točkama 9. pobijanih presuda, u opisu projekta, na to da će Femern Landanlæg biti „odgovoran” za izgradnju i upravljanje, „uključujući održavanje” unutarnjih željezničkih veza i da će snositi troškove razmjerno svojem udjelu vlasništva, dok će preostali dio snositi Banedanmark. Usto, osobito iz točke 124. prve pobijane presude i točke 99. druge pobijane presude proizlazi da će Banedanmark biti odgovoran za izvršavanje tih djelatnosti.

160 Iz toga slijedi da se razlika koju je Opći sud utvrdio u točki 122. prve pobijane presude i točki 97. druge pobijane presude između tržišta izgradnje i održavanja željezničke infrastrukture, na kojima Femern Landanlæg ne „djeluje”, i tržišta upravljanja i gospodarenja željezničkom infrastrukturom „u užem smislu”, temelji samo na razlici između toga je li taj poduzetnik konkretno proveo te različite djelatnosti ili nije.

161 Međutim, kao što to naglašava Komisija, kako bi se ocijenio učinak mjera dodijeljenih društvu Femern Landanlæg na tržišno natjecanje, valja uzeti u obzir djelatnosti za koje je taj poduzetnik konkretno i stvarno sam zadužen.

162 Budući da Femern Landanlæg ne može sam osigurati izgradnju ni održavanje željezničkih veza, Opći sud mogao je u točki 126. prve pobijane presude i točki 101. druge pobijane presude pravilno istaknuti da se postojanjem društava koja provode te djelatnosti na željezničkoj mreži u Danskoj, osobito po završetku postupka nadmetanja slijedom poziva na nadmetanje radi dodjele ugovorâ, ne može dokazati da su i djelatnosti upravljanja ili gospodarenja željezničkom infrastrukturom koje u tom području obavlja Femern Landanlæg otvorene za tržišno natjecanje.

- 163 Što se tiče argumenata u skladu s kojima se djelatnosti tog poduzetnika ipak obavljaju na tržištu otvorenom za tržišno natjecanje, kao što to osobito proizlazi iz postojećeg sustava dozvola u Danskoj, valja istaknuti da se oni zapravo odnose na učinak na tržišno natjecanje mjera dodijeljenih društvu Femern Landanlæg, koji je predmet drugog i trećeg dijela prvog žalbenog razloga.
- 164 Iz toga slijedi da Opći sud nije počinio pogrešku koja se tiče prava time što je djelatnosti društva Femern Landanlæg u pogledu izgradnje i održavanja željezničke mreže razlikovao od djelatnosti u pogledu gospodarenja njome u užem smislu.
- 165 Prema tome, četvrti dio prvog žalbenog razloga u predmetima C-174/19 P i C-175/19 P treba odbiti kao neosnovan.
- 166 Budući da treba odbiti sve dijelove prvog žalbenog razloga, prvi žalbeni razlog valja odbiti.

D. Drugi žalbeni razlog u predmetima C-174/19 P i C-175/19 P

1. Argumentacija stranaka

- 167 Svojim drugim žalbenim razlogom u predmetima C-174/19 P i C-175/19 P, žalitelji FSS i Rederi Nordö-Link tvrde da mjere dodijeljene društvu Femern Landanlæg mogu utjecati na trgovinu među državama članicama u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a jer mogu utjecati na tržišno natjecanje na tržištu upravljanja željezničkom infrastrukturom i na tržištu prijevoza tjesnacem Fehmarn. Valja uzeti u obzir i prekograničnu prirodu projekta koji povezuje dvije države članice.
- 168 Komisija i Kraljevina Danska tvrde da je drugi žalbeni razlog nedopušten jer žalitelji nisu precizno odredili točke obrazloženja pobijanih presuda koje osporavaju i da je u svakom slučaju neosnovan.
- 169 Kraljevina Danska dodaje da su argumenti kojima žalitelji osporavaju točke 129. do 132. prve pobijane presude i točke 104. do 107. druge pobijane presude, pri čemu ne navode da je Opći sud iskrivio činjenice ili dokaze, nedopušteni s obzirom na to da se odnose na ocjenu činjenica koju je proveo Opći sud.

2. Ocjena Suda

- 170 Suprotno onomu što navode Komisija i Kraljevina Danska, u drugom žalbenom razlogu koji je istaknut u predmetima C-174/19 P i C-175/19 P dovoljno se precizno utvrđuju osporavane točke pobijanih presuda jer žalitelji navode osobito točke 128. do 132. prvonavedene od tih presuda i točke 103. do 107. drugonavedene presude, u kojima se Opći sud izjasnio o argumentima žaliteljâ koji su se odnosili na pitanje utječu li sporne mjere potpore na trgovinu među državama članicama.
- 171 Valja istaknuti i da se žaliteljima ne može prigovoriti da nisu konkretno naveli točke pobijanih presuda u kojima je Opći sud zaključio da predmetne mjere ne mogu utjecati na trgovinu jer je Opći sud u točkama 133. i 134. prve pobijane presude i točkama 108. i 109. druge pobijane presude općenito odbio prvi tužbeni razlog i prvi prigovor drugog dijela trećeg tužbenog razloga

žaliteljâ, koji su se temeljili na povredi članka 107. stavka 1. UFEU-a i povredi obveze pokretanja formalnog istražnog postupka, u pogledu analize mjera dodijeljenih društvu Femern Landanlæg za planiranje, izgradnju i korištenje željezničkih veza.

- 172 Nadalje, valja podsjetiti na to da iz ispitivanja drugog i trećeg dijela prvog žalbenog razloga proizlazi da Opći sud nije počinio pogrešku koja se tiče prava time što je smatrao da je Komisija pravilno utvrdila nepostojanje tržišnog natjecanja na tržištu upravljanja i gospodarenja nacionalnom željezničkom infrastrukturom.
- 173 Iz toga slijedi da je Opći sud u točkama 129. i 130. prve pobijane presude i točkama 104. i 105. druge pobijane presude također mogao smatrati, a da pritom ne počinio pogrešku koja se tiče prava, s jedne strane, da nepostojanje tržišnog natjecanja na tom tržištu sprečava društva sa sjedištem u drugim državama članicama da uđu na potonje tržište i, s druge strane, da Zakon o planiranju na koji se upućuje u uvodnoj izjavi 13. sporne odluke i Zakon o izgradnji na koji se upućuje u njezinoj uvodnoj izjavi 50. ne omogućuju društvu Femern Landanlæg da obavlja druge djelatnosti osim planiranja i izgradnje željezničkih veza te gospodarenja njima.
- 174 Stoga je u točki 131. prve pobijane presude i točki 106. druge pobijane presude iz toga mogao zaključiti da žalitelji nisu uspjeli dokazati da je društvo Femern Landanlæg ovlašteno obavljati druge djelatnosti osim onih koje se odnose na projekt i da stoga može ući na tržišta u drugim državama članicama.
- 175 Kao što to naglašava Kraljevina Danska, te točke proizlaze iz ocjene činjenica koju je proveo Opći sud i u pogledu koje nije izričito navedeno ni dokazano nikakvo iskrivljavanje.
- 176 Što se tiče argumenta žaliteljâ koji se temelji na prekograničnoj prirodi projekta jer se njime omogućuje povezivanje dviju država članica, valja istaknuti da se mjere ispitane u okviru ovog žalbenog razloga u svakom slučaju odnose samo na unutarne željezničke veze u Danskoj koje nisu „prekogranične” prirode u smislu koji navode žalitelji. Usto, njihovo je financiranje predmet ocjene koja se razlikuje od ocjene financiranja stalne veze, kao što to proizlazi, među ostalim, iz točke 88. prve pobijane presude i točke 63. druge pobijane presude.
- 177 Iz prethodno navedenog proizlazi da Opći sud nije počinio pogrešku koja se tiče prava time što je u točki 133. prve pobijane presude i točki 108. druge pobijane presude smatrao da, što se tiče kriterija utjecaja na trgovinu među državama članicama, Komisijino ispitivanje nije zahvaćeno pogreškom koja se tiče prava, kao i da nije imala ozbiljne poteškoće zbog kojih bi morala pokrenuti formalni istražni postupak.
- 178 Iz toga slijedi da drugi žalbeni razlog u predmetima C-174/19 P i C-175/19 P nije osnovan.
- 179 Slijedom toga, budući da su svi žalbeni razlozi koje su žalitelji istaknuli u potporu svojim žalbama odbijeni, te žalbe valja odbiti u cijelosti.

VII. O protužalbama

- 180 Komisija u svojim protužalbama ističe samo jedan protužalbeni razlog, koji se temelji na tome da je Opći sud pogrešno prešutno prihvatio aktivnu procesnu legitimaciju žaliteljâ protiv sporne odluke u dijelu u kojem se odnosi na mjere donesene u korist društva Femern Landanlæg.

181 Žalitelji, NABU i FSS istaknuli su pak nedopuštenost tih protužalbi.

182 U tom pogledu valja istaknuti, a da pritom nije potrebno odlučiti o tom prigovoru nedopuštenosti protužalbi, s jedne strane, da Opći sud u pobijanim presudama nije, kao što to istaknuo nezavisni odvjetnik u točki 43. svojeg mišljenja, donio odluku o dopuštenosti tužbi koje su mu žalitelji podnijeli protiv sporne odluke u dijelu u kojem se odnosi na mjere donesene u korist društva Femern Landanlæg i, s druge strane, da je pravilno mogao tako postupiti s obzirom na to da nije počinio pogrešku koja se tiče prava time što je te tužbe odbio u meritumu.

183 Iz toga slijedi da protužalbe valja odbiti.

VIII. Troškovi

184 U skladu s člankom 184. stavkom 2. Poslovnika, kad žalba nije osnovana, Sud odlučuje o troškovima.

185 Člankom 138. stavkom 1. tog poslovnika, koji se na temelju njegova članka 184. stavka 1. primjenjuje na žalbeni postupak, određuje se da je stranka koja ne uspije u postupku dužna, na zahtjev protivne stranke, snositi troškove.

186 Budući da je Komisija podnijela zahtjev da se žaliteljima naloži snošenje troškova i da potonji nisu uspjeli u svojim žalbenim zahtjevima, žaliteljima, osim vlastitih troškova, valja naložiti snošenje Komisijinih troškova koji se odnose na žalbene postupke.

187 Budući da Komisija nije uspjela u svojem zahtjevu u okviru protužalbi, valja odlučiti da će snositi vlastite troškove koji se odnose na te protužalbe.

188 Člankom 184. stavkom 4. Poslovnika predviđa se da se stranci koja je intervenirala u prvostupanjskom postupku, a nije sama podnijela žalbu, ne može naložiti snošenje troškova žalbenog postupka, osim ako je sudjelovala u pisanom ili usmenom dijelu tog postupka. Kad je takva stranka sudjelovala u postupku, Sud može odlučiti da će sama snositi vlastite troškove.

189 U skladu s tim odredbama, Kraljevina Danska, FSS i NABU, intervenijenti u prvostupanjskom postupku koji su sudjelovali u postupku pred Sudom, snosit će vlastite troškove u predmetima u kojima su intervenirali.

190 Naposljetku, u skladu s člankom 140. stavkom 3. Poslovnika, koji se na temelju njegova članka 184. stavka 1. primjenjuje na žalbeni postupak, Sud može odlučiti da intervenijent koji nije naveden u stavcima 1. i 2. tog članka snosi vlastite troškove.

191 U skladu s tim odredbama Rederi Nordö-Link, Trelleborg Hamn i Aktionsbündnis snosit će vlastite troškove u dvama predmetima.

Slijedom navedenog, Sud (prvo vijeće) proglašava i presuđuje:

1. Žalbe i protužalbe se odbijaju.

- 2. Društvima Scandlines Danmark ApS i Scandlines Deutschland GmbH te Stena Line Scandinavia AB nalaze se snošenje, osim vlastitih troškova, i troškova Europske komisije u pogledu žalbi.**
- 3. Europska komisija snosi vlastite troškove u pogledu protužalbi.**
- 4. Kraljevina Danska, Föreningen Svensk Sjöfart i Naturschutzbund Deutschland (NABU) eV snose vlastite troškove.**
- 5. Rederi Nordö-Link AB, Trelleborg Hamn AB i Aktionsbündnis gegen eine feste Fehmarnbeltquerung eV snose vlastite troškove.**

Potpisi